

EKSMISJA

Jakie istotne zmiany w przepisach czekają nas w nowym roku?

PUNKT
NIEODPŁATNEJ
POMOCY PRAWNEJ

GDAŃSK

Ministerstwo
Sprawiedliwości

NIEODPŁATNE USŁUGI
-POMOC PRAWNA
-PORADY OBYWATELSKIE
-MEDIACJA

Szanowni Państwo,

Oddajemy w Państwa ręce kolejną pozycję z serii naszych broszur informacyjnych, poruszającą bardzo ważne kwestie i mającą na celu poszerzenie świadomości prawnej obywateli.

W przypadku pytań oraz chęci rozwiązania problemów natury prawnej zachęcamy do korzystania z usług Punktów Nieodpłatnej Pomocy Prawnej prowadzonych przez naszą Fundację – Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych, jak i przez inne organizacje pozarządowe w Gdańsku.

Z poważaniem

Zespół Radców Prawnych
Kancelaria Społeczna Gdańsk Strzyża

Początek roku kalendarzowego jest często tym okresem, w którym wprowadzane są zmiany w przepisach dotyczących różnych sfer naszego życia. Do najistotniejszych zmian, którymi mogą być zainteresowani odbiorcy pomocy prawnej można zaliczyć: wprowadzenie przepisów dotyczących świadczenia wspierającego dla osób niepełnosprawnych, wzrost wynagrodzenia minimalnego, wypłatę dodatku osłonowego po raz kolejny dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, zakaz sprzedaży napojów energetycznych małoletnim, zamrożenie cen energii elektrycznej dla osób fizycznych i pozostałych grup odbiorców, zmian w zakresie rejestracji pojazdów, „kopciuchów”, przepisów ustawy antylichwiarskiej oraz o lombardach, a także zmiany w przepisach podatkowych dla osób, które otrzymały spadek lub darowiznę.

PONIŻEJ NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY, JAKIE ZOSTAŁY WPROWADZONE Z DNIEM 1 STYCZNIA 2024 R.

Świadczenie wspierające dla osób niepełnosprawnych

Wraz z rozpoczęciem roku kalendarzowego wprowadzone zostało nowe świadczenie, z którego mogą skorzystać osoby niepełnosprawne tj. świadczenie wspierające. Celem **świadczenia wspierającego** ma być udzielania osobom niepełnosprawnym, które mają potrzebę wsparcia, pomocy służącej częściowemu pokryciu wydatków, które są związane z zaspokojeniem szczególnych potrzeb życiowych tych osób.

Świadczenie wspierające będzie przysługiwało osobom, które ukończyły 18. rok życia, a ponadto będą posiadały decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia, w której to potrzeba wsparcia zostanie określona na poziomie od 70 do 100 punktów w skali potrzeby wsparcia. Osoby niepełnosprawne mogą składać wniosek o wydanie w/w **decyzji w wojewódzkich zespołach ds. orzekania o niepełnosprawności**.

Wniosek musi być zgodny z ustalonym wzorem (który można znaleźć np. na stronie: www.gov.pl/web/uw-mazowiecki/ustalanie-poziomu-potrzeby-wsparcia-dla-potrzeb-swadczenia-wspierajacego).

Do wniosku należy dołączyć m.in. **kwestionariusz samooceny**, w którym wskażemy, w jaki sposób radzimy sobie z trudnościami w codziennym funkcjonowaniu (wzór także dostępny w Internecie).

Istotne jest także to, że aby wnioskować o świadczenie wspierające, należy posiadać aktualne:

- orzeczenie o niepełnosprawności i jej stopniu (wydawane przez miejskie lub powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności),
- orzeczenie o niezdolności do pracy lub orzeczenie o niezdolności do samodzielnej egzystencji (wydane przez lekarzy orzekających w ZUS),
- orzeczenie o inwalidztwie otrzymane przed wrześniem 1997 r. (wydane przez komisje lekarskie do spraw inwalidztwa i zatrudnienia),
- orzeczenie o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym.

W przypadku, gdy osoba niepełnosprawna otrzyma już decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia, aby **otrzymać wypłatę świadczenia wspierającego** powinna złożyć wniosek do ZUS o wypłatę tego świadczenia. W sytuacji, gdy składamy odwołanie się od decyzji, wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego można złożyć nie wcześniej niż w miesiącu, w którym decyzja o poziomie wsparcia stała się ostateczna.

Wniosek będzie można złożyć tylko elektronicznie poprzez: **Platformę Usług Elektronicznych (PUE) ZUS, portal Emp@tia** lub za pomocą **bankowości elektronicznej**.

Świadczenie można otrzymać w wysokości od 40 do 220%, co będzie zależne od wskazanej w decyzji WZONu wysokości potrzeby wsparcia tzn., że wyniesie ono:

- 220 proc. renty socjalnej — gdy potrzeba wsparcia określona zostanie na poziomie od 95 do 100 punktów,
- 180 proc. renty socjalnej — od 90 do 94 punktów,
- 120 proc. renty socjalnej — od 85 do 89 punktów,
- 80 proc. renty socjalnej — od 80 do 84 punktów,
- 60 proc. renty socjalnej — od 75 do 79 punktów,
- 40 proc. renty socjalnej — od 70 do 74 punktów.

W praktyce oznacza to, że osoby z niepełnosprawnościami mogą liczyć na wsparcie w wysokości od ok. 635 zł do ok. 3495 zł.

Wzrost wynagrodzenia minimalnego

Z dniem 1 stycznia 2024 roku minimalna płaca za pracę wzrosła z kwoty 3600 zł do 4242 zł brutto. Oznacza to, że pracownik, który zarabia wynagrodzenie minimalne w wysokości 4242 zł brutto, otrzyma „na rękę” około 3221,98 zł.

Wzrosła także minimalna stawka godzinowa, jeszcze w ubiegłym roku wynosiła ona 23,50 zł, natomiast obecnie wynosi 27,70 zł.

Kolejny wzrost wynagrodzenia minimalnego nastąpi jeszcze w połowie tego roku tj. 1 lipca, to właśnie wtedy nastąpi ponowny wzrost płacy minimalnej do kwoty 4300 zł brutto. Powyższe oznacza, że od lipca pracownik otrzymujący za pracę minimalną pensję „na rękę” otrzyma około 3261,53 zł. Z kolei stawka godzinowa wyniesie wówczas 28,10 zł, zatem wykonując np. zlecenie na rzecz zleceniodawcy możemy się liczyć właśnie z takim wynagrodzeniem na godzinę naszej pracy.

Zakaz sprzedaży energetyków/napojów energetycznych dzieciom

Kolejną, pozytywną zmianą, jest dokonana przez ustawodawcę zmiana zakazująca sprzedaży napojów z dodatkiem tauryny i kofeiny (czyli energetyków lub napojów energetycznych) dzieciom poniżej 18. roku życia, a także na terenie szkół i innych placówek oświatowych i w automatach. Eksperci tj. lekarze, dietetycy, psychoterapeuci już od dawna popierali ten pomysł, aby wprowadzony został zakaz ich sprzedaży osobom do 18 roku życia i w szkołach. Sygnalizowali nie tylko ich niekorzystny wpływ na stan psychiczny małoletnich, ale także na zgubny wpływ na zdrowie fizyczne (wysoka zawartość cukru, wysoka kaloryczność, powodowanie m.in. przyśpieszonej pracy serca itd.).

Tym samym, od 1 stycznia 2024 r. wprowadzono przepisy, na podstawie których można stwierdzić, który napój uznaje się za taki, który ma dodatek kofeiny lub tauryny (kofeina musi przewyższać proporcję 150 mg/l lub musi w nim być zawarta tauryna, nie obejmuje to jednak substancji występujących w nich naturalnie).

Za złamanie zakazu sprzedaży napojów z dodatkiem kofeiny lub tauryny osobom poniżej 18. roku życia, a także na terenie szkół, jednostek systemu oświaty oraz w automatach na sprzedawcę zostanie nałożona kara grzywny do 2000 zł. Tożsama kara może zostać nałożona na kierownika zakładu handlowego lub gastronomicznego, jeżeli dopuszczą do sytuacji, w której zostanie popełnione w/w wykroczenie w zakładzie, którym kierują.

Istotne jest także, że producenci lub importerzy napoju z dodatkiem kofeiny lub tauryny mają obowiązek umieszczenia na opakowaniach nieusuwalnych i trwałych informacji o treści „Napój energetyzujący” lub „Napój energetyczny”.

Początkowo planowano wprowadzenie zakazu reklamy napojów energetycznych w telewizji, kinie, teatrze i radiu w godzinach między 6, a 20. Reklamy tych produktów miały ponadto zniknąć z prasy młodzieżowej i dziecięcej, a także z okładek dzienników i czasopism oraz słupów i tablic ogłoszeniowych. Ostatecznie jednak zakaz ten ze względu na obowiązujące przepisy unijne nie został wprowadzony.

Dodatek osłonowy dla najuboższych ponownie dostępny

Początek roku oznacza także ponowne wprowadzenie dodatku osłonowego, co oznacza, że **gminy zajmą się wypłatą dodatku dla najuboższych po raz kolejny**. Celem ustanowienia tej pomocy jest zapobieganie rosnącej inflacji i podwyżkom cen energii.

Przyznanie dodatku osłonowego będzie uzależnione od kryterium dochodowego. Dodatek ma być **wypłacany tylko za pół roku i powiększony o wskaźnik inflacji w 2022 r.** Zgodnie z obowiązującymi przepisami przysługuje gospodarstwu domowemu, którego przeciętne miesięczne dochody nie przekraczają 2100 zł w gospodarstwie jednoosobowym albo 1500 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym.

Ile wyniesie dodatek osłonowy w 2024 r.?:

- jednoosobowe gospodarstwo domowe otrzyma 228,80/286 zł przy założeniu że jej dochód nie przekroczy 2100 złotych,
- gospodarstwo 2-3 osobowe otrzyma 343,20/429 zł przy założeniu, że dochód nie przekroczy 1500 złotych miesięcznie na osobę,
- gospodarstwo 4-5 osobowe otrzyma 486,20/607,75 zł przy założeniu, że dochód nie przekroczy 1500 złotych miesięcznie na osobę,
- gospodarstwo 6 i więcej osobowe otrzyma 657,80 zł/ 822,25 zł przy założeniu, że dochód nie przekroczy 1500 złotych miesięcznie na osobę.

Kwota przyznanego dodatku będzie uzależniona od źródła ogrzewania.

Otrzymanie dodatku osłonowego jest uzależnione od złożenia wniosku o jego przyznanie do 30 kwietnia 2024 roku do gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania. Wypłata dodatków będzie realizowana jednorazowo do 30 czerwca 2024 r.

Piece „kopciuchy” zabronione w niektórych województwach

Według najnowszych danych statystycznych w Polsce obecnie używanych jest ok. 3 mln „kopciuchów”. W 14 województwach wprowadzono uchwały antysmogowe.

Z dniem 1 stycznia 2024 r. w ośmiu województwach wprowadzony został zakaz korzystania z kopciuchów, są to: województwo wielkopolskie, dolnośląskie, lubelskie (oraz kotły klasy 1. i 2. według normy PN-EN 303-5:2002), zachodniopomorskie, świętokrzyskie (piece o klasie 3. i 4. - od 1 lipca 2024 r.), a w woj. śląskim i podkarpackim zakaz dotyczy kotłów bezklasowych używanych od 5 do 10 lat od daty produkcji. Kolejne województwa zostaną objęte zakazem w ciągu najbliższych miesięcy, a następnie w latach kolejnych. Dodatkowo w Zielonej Górze i Gorzowie Wielkopolskim zabronione będą piece na paliwa stałe o klasie niższej niż 5, a w woj. kujawsko-pomorskim zacznie obowiązywać zakaz wykorzystywania kominków i palenia węglem oraz drewnem.

Ważne!

Zgodnie z art. 24 Kodeksu wykroczeń właściciele domów, którzy po terminie granicznym nadal będą wykorzystywać stare kopciuchy na węgiel, będą podlegali grzywnie od 20 zł do nawet do 5 tys. zł.

Zmiany w podatkach dla obdarowanych i spadkobierców

Bieżący rok przyniósł także zmiany w przepisach podatkowych. Osoby, które otrzymały spadek lub darowiznę nie będą zmuszone do płacenia podatków, w wysokości jaka obowiązywała jeszcze w ubiegłym roku. Jest to spowodowane tym, że podniesiona została kwota wolna od podatku. Tak więc, gdy wartość spadku lub darowizny zmieści się w kwocie wolnej, nabywca nie zapłaci podatku, ani nie będzie musiał zgłaszać nabycia do urzędu skarbowego

Ważne jest jednak to, że korzystne warunki obejmują głównie nabycie majątku od bliższej i dalszej rodziny np. wujka, ciotki czy od teściów. Obecnie podlegać będzie nabycie, od jednego zbywcy majątku o czystej wartości przekraczającej:

- **36.120 zł** — dla nabywców zaliczonych do pierwszej grupy podatkowej (poprzednio było to 10 434 zł),
- **27.090 zł** — dla nabywców zaliczonych do drugiej grupy (poprzednio było to 7878 zł),
- **5.733 zł** — dla nabywców zaliczonych do trzeciej grupy (wcześniej było to 5 308 zł).

To, do jakiej grupy podatkowej należymy zależy od tego, jaki stopień pokrewieństwa łączy nas z darczyńcą czy spadkodawcą:

I tak:

- **I grupa podatkowa** — zaliczamy do niej: małżonka, zstępnych (dzieci, wnuki), wstępnych (rodzice, dziadkowie), pasierba, zięcia, synową, rodzeństwo, ojczyrna, macochę i teściów,
- **II grupa podatkowa** — zaliczamy do niej: zstępnych rodzeństwa (np. dzieci siostry), rodzeństwo rodziców, zstępnych i małżonków pasierbów, małżonków rodzeństwa i rodzeństwo małżonków, małżonków rodzeństwa małżonków, małżonków innych zstępnych,
- **III grupa podatkowa** — zaliczamy do niej innych nabywców.

Ważne jest także, to że w sytuacji, gdy otrzymujemy kilka darowizn od tej samej osoby, aby obliczyć czy przekroczyliśmy limit wartości otrzymanego majątku, powinniśmy zliczyć wartość wszystkich darowizn nabytych od danej osoby w danym roku oraz w okresie pięciu lat poprzedzających ten rok. Powyższe oznacza, że jeśli otrzymamy darowiznę w 2024 r., musi zsumować wartość nabytego majątku od tego samego darczyńcy w 2024 r. oraz w okresie pięciu lat poprzedzających 2024 r. tj. w latach 2019 - 2023.

Tak jak w latach ubiegłych, obecnie członkowie najbliższej rodziny (tj. osoby zaliczone do tzw. zerowej grupy podatkowej) także będą zwolnieni z konieczności płacenia podatku, jeśli zgłoszą nabycie do urzędu, a pieniądze otrzymają przelewem.

Kogo zaliczamy do tzw. zerowej grupy podatkowej? Do grupy tej należą: małżonkowie, zstępni (dzieci, wnuki), wstępni (rodzice, dziadkowie), pasierb, rodzeństwo, ojczym i macocha.

Aby jednak uzyskać zwolnienie należy po pierwsze – zgłosić w ciągu w sześciu miesięcy nabycie darowizny do urzędu skarbowego. Istotne jest także, że **otrzymanie darowizny pieniężnej należy udokumentować dowodem przekazania na rachunek płatniczy nabywcy, na jego rachunek, inny niż płatniczy, w banku lub spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej lub przekazem pocztowym.**

Przedłużenie zamrożenia cen energii

Po raz kolejny ustawodawca zdecydował o zamrożeniu cen energii, po to by wesprzeć odbiorców elektrycznej, paliw gazowych i ciepła. Zarówno wcześniej, jak i obecnie wprowadzono mechanizmy maksymalnych cen za prąd, gaz i ciepło. Tym samym, maksymalnie ustalona cena energii elektrycznej dla gospodarstw domowych została utrzymana na poziomie 412 zł za MWh netto. Natomiast powyżej tego limitu zachowana jest stawka 693 zł za MWh jako cena maksymalna.

Zamrożenie cen energii obejmie nie tylko gospodarstwa domowe czy instytucje publiczne, ale również małe i średnie przedsiębiorstwa. Mechanizmy maksymalnych cen energii mają zostać utrzymane do końca czerwca 2024 r.

